

НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

© Омеляненко М.В., 2014

Доведено необхідність запровадження нової спеціальності “Якість, нормування, стандартизація та сертифікація у будівництві”.

Ключові слова: проектна документація, будівельна галузь, нормування, основи стандартизації, сертифікація.

The article demonstrate necessity of establishing a new specialty "Quality, normalization, standardization and certification in construction".

Key words: project documentation, constructional branch, normalization, basis of standardization, certification.

Постановка проблеми

В останні роки розвиток будівельної галузі в Україні довів, що проектна документація на об'єкти будівництва з погляду правильності оформлення відповідно до встановлених вимог не завжди залишається на висоті.

За радянських часів у структурі кожного проектного інституту були підрозділи, які відповідали за нормоконтроль проектною документації. Вони перевіряли правильність оформлення проекту відповідно до вимог документів Системи проектною документації для будівництва (СПДБ), і тільки після цієї перевірки документацію можна буде передати замовнику.

Сьогодні можуть заперечити, що, мовляв, є експертні організації, які перевіряють відповідність проектною документації встановленим вимогам щодо проектування, зокрема й щодо правильності оформлення цієї документації відповідно до норм СПДБ.

Однак тут є зауваження з цього приводу. По-перше, експертні організації передусім повинні перевіряти кошторисну частину проектною документації.

По-друге, згідно з законодавством проектною документація на об'єкти I–III категорій складності не підлягає обов'язковій експертизі, за винятком об'єктів, будівництво яких фінансують за кошти державного бюджету.

Крім того, служби нормоконтролю, як це і було раніше, повинні бути при фірмі-проектувальнику, оскільки виконуватимуть функції збереження “обличчя фірми” перед іншими учасниками будівельного комплексу: замовниками, підрядниками, іншими проектувальниками.

Але такі служби мають контролювати не лише правильність оформлення проектною документації, а й відповідність її вимогам, встановленим до проектування відповідних об'єктів.

Також такі служби мали б актуалізувати нормативне забезпечення будівельної галузі: вносити корективи відповідно до прийнятих органами влади змін і доповнень у законодавчі, підзаконні акти, а також у будівельні норми і стандарти.

Формування мети статті

Для забезпечення сприятливих передумов для створення згаданих служб необхідно готувати кваліфіковані кадри, обізнані в усіх тонкощах не лише оформлення проектною документації, а й у питаннях організації та методології розроблення та прийняття (затвердження) відповідних документів, які регламентують діяльність будівельної галузі.

Для цього необхідно започаткувати підготовку фахівців за спеціальністю “Якість, нормування, стандартизація та сертифікація у будівництві”.

Виклад основного матеріалу

Сьогодні у переліку спеціальностей, за якими готують фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліста і магістра, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787 [1], у розділі “Специфічні категорії” є спеціальність “Якість, стандартизація

та сертифікація”. Однак вона поширюється на всі без винятку сфери економіки, а архітектурно-будівельна галузь є доволі специфічною в плані формування нормативного забезпечення. Тому слід було б акцентувати увагу на необхідності виділення окремої спеціальності з питань нормотворення у будівництві.

Майбутні фахівці мають вивчати за цією спеціальністю (окрім обов’язкових дисциплін, що вимагаються стандартами освіти для спеціалістів) такі дисципліни професійного спрямування:

- основи технічного регулювання у будівництві (вступ до спеціальності);
- законодавство у сфері будівництва;
- основи нормування у будівництві;
- основи стандартизації у будівництві;
- основи оцінки відповідності у будівництві;
- метрологічне забезпечення будівельної діяльності;
- системи та методи управління якістю у будівельній галузі;
- сертифікація персоналу та інші.

Зміст кожної з цих дисциплін можна було розкрити окремо та присвятити цьому цикл публікацій. Я лише стисло зупинюся на змісті деяких дисциплін.

“Основи технічного регулювання у будівництві” – це свого роду вступ до спеціальності, введення майбутнього фахівця у світ технічного регулювання у будівництві. Тут має йти мова про аналіз світового та вітчизняного досвіду технічного регулювання у будівництві, основні напрямки технічного регулювання, основи науково-технічного супроводу об’єктів будівництва, роль і завдання держави у сфері технічного регулювання у будівництві.

Курс “Законодавство у сфері будівництва” має надати студентам вичерпну інформацію про основні положення законодавчих актів, що регулюють діяльність будівельного комплексу, починаючи від договірних відносин між проектувальником і замовником і закінчуючи введенням завершеного будівництвом об’єкта в експлуатацію та особливостями його експлуатації.

“Основи нормування у будівництві” мають на меті надати основні методологічні підходи щодо визначення обов’язкових вимог до об’єктів будівництва, а також щодо правил та порядку розроблення проектів будівельних норм.

“Основи стандартизації у будівництві” можуть надати студентам відомості щодо особливостей діяльності у сфері стандартизації саме у будівельній галузі, зокрема у сфері промисловості будівельних матеріалів. Також йтиметься про порядок та правила розроблення нормативних документів різних рівнів у цій сфері.

Особливе зацікавлення у студентів має викликати дисципліна “Основи оцінки відповідності у будівництві”, оскільки за останні роки в Україні створено всі передумови для відходу від загальноприйнятої для всіх видів продукції системи підтвердження відповідності та сертифікації продукції будівельного призначення.

Інші дисципліни також міститимуть важливу інформацію з різних питань та напрямів діяльності у сфері технічного регулювання у будівництві.

Підготовка за цією спеціальністю могла би бути корисна і для базових організацій з науково-технічної діяльності в архітектурі і будівництві, які отримали би для роботи кваліфікованих фахівців для розроблення проектів будівельних норм і стандартів на високому професійному рівні.

Також такі знання були б цікавими і для вже працюючих фахівців та у сконцентрованому вигляді могли би бути надані під час курсів підвищення кваліфікації, що було б корисно як для роботодавців, так і для будівельної галузі загалом.

Висновки

У зв’язку з тим, що в Україні вводяться документи, гармонізовані з єврокодами, що регламентують вимоги до проектування будівельних конструкцій за новими підходами, відмінними від тих, що містяться у традиційних національних нормативних документах, нова спеціальність набуває особливої актуальності. На ці особливості необхідно звернути увагу під час підготовки фахівців за цією спеціальністю.

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787 “Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра”.